
NOTA

Een genderneutrale heraldiek

Heraldiek is eeuwenoud en in de loop van haar geschiedenis werden regels opgesteld voor het gebruik van specifieke kleuren, figuren en stijlkenmerken. Een mooi voorbeeld hiervan is de vorm van het schild. Sinds de late middeleeuwen en de nieuwe tijd is er een onderscheid tussen een schild bestemd voor een man en een schild voor een vrouw. Een mannelijk schild heeft meestal de vorm van het schild van een middeleeuwse krijgsman. Ruitvormige en ovale schilden gelden als vrouwelijk, waarbij de ruitvorm bestemd is voor ongehuwde vrouwen en weduwen, het ovale schild voor gehuwde dames. Ook de uitwendige versierselen verschillen naargelang het geslacht van de drager van het schild. Helm, wrong of helmkroon, dekkleden en helmteken gelden als mannelijke attributen, kransen van planten of bloemen omgeven het wapen van een vrouw. Een wapenspreuk, rangkronen en schildhouders worden dan weer door beide geslachten gebruikt.

Niettemin is er in de lange heraldische traditie ook ruimte voor aanpassingen. Heraldiek staat immers niet los van ontwikkelingen in de samenleving. Veranderingen in die samenleving vinden weerklank in de heraldiek.

Voortaan huldigt de VHR het principe dat het de begunstigde is die beslist over de vorm van het schild en over de uitwendige versierselen. De begunstigde kan vanzelfsprekend de eeuwenoude traditie, die tot nog toe de vorm van het wapen bepaalde, blijven volgen. Maar, en dit is nieuw, de begunstigde kan desgewenst ook vrij kiezen voor een schildvorm (schild, ovaal of ruit) en uitwendige versierselen (ofwel een helm met wrong, dekkleden en helmteken, ofwel een krans) naar keuze, ongeacht het geslacht.

Een ingrijpende vernieuwing? Ja en neen. Ja, omdat de eeuwenoude norm die een onderscheid tussen mannen en vrouwen maakte hiermee verlaten wordt. Neen, omdat dit op gender gebaseerd onderscheid helemaal niet bestond bij het ontstaan van de heraldiek in de hoge middeleeuwen. Het werd pas eeuwen later ingevoerd. Maar hoe je het ook draait of keert, de vormtaal van de heraldiek kan er alleen nog maar gevarieerder en rijker door worden!